GAZETA
DE TRANSILVANIA.

(КЪ ПРЕАНАЛТА БОІЕ).

№ 45. ***Brashov, 9. Noemvrie.*** **1842.**

Цара ромънеаскъ.

ТЪЛМЪЧІРЕА

фермандлуї де депъртаре дін Домніе а прінцлуї Александръ Гіка, къ леатъа дела жъмътатеа рамазанлуї 1258, сау анчепъторя луї Октомвріе анъл 1842.

„Катръ мітрополітъл де акъм ал Църій ромънещі, катре епіскопій Рымніклуї, Бъзъў ші Арджешъ, катре презідентъл дналтлуї Діван, катре шефій департаментърілор требілор дін лъунтръ ші ал дрептъцій, карій ан ърма депъртърій дін Домніе а прінцлуї Църій ромънещі (каре депъртаре астъ ънъ датъ с'аў фъкът де неапърата требінцъ,) сънт орындуіці дупъ регламентъ а фі кътмакамі прінціпатлуї Църій ромънещі; катре тоці дрегъторій Діванлуї Валахіей, катре тоці боіярі чій марі мъдларі ай обічнуітей ші ай екстраординарій обіреці адунърі, ші катре челелалте маі дінсемнате капетеній ші образе мірінещі ші бісерічещі (акърора сунъпере спореаскъ крещинъ).

Порункъ.

Лъкърріле къ каре сънт дінсърчінаці Домніі Валахіей ші ай Молдавіей, ай дидаторяцъ а пуне ан лъкраре дупъ орындуіалъ ші кувіінцъ тоате діспоціціле общещі прівіторе ла дрептъціле прівілегіърі ші регламінте векі ші нъоа, че с'аў хързіт де катре славіцій Нощрі стръмоші ші стрълучіцій Нощрі прінтмаші, лъкъторілор дінтр ачістор провінції каре сънт парте дін статъріле Ноастре де мошеніре: прівілегіърі ші регламінте дінтъріте ші статорнічіте прін трактателе дінфіінцъ дінкеете ан діосебіте врємі, дінтре дналта ноастръ поартъ къ кърціа Ръсіеі, асемінеа сънт дидаторяці Домніі Валахіі ші ай Молдавіі съ фіе къ бъгаре де сямъ а нъ се дінтъмпла нічі одатъ вріо фаптъ саў ърмаре дінпротівіторе зічелор прівілегіърі ші регламінте. Къ тоате ачестеа, а дъжне де кърънд ла а ноастръ кънощінцъ, къ ан дмпърътяска ноастръ провінціе с'аў аціпат стрігърі ші плънцері, дупъ каре се вегі, къ Домнъл Александръ Гіка Воіводъл де акъм ал Валахіі ар фі авънд дела о врємe дінкоачі о пъртаре каре ар доведі а са пъцінъ грішъ ші стръкъре дінтръ дндеплінірea ачелій даторіі, ші къ ар фі дънд семне де лепъдіре ші де молівъне ла кърмъіреа требілор Църій. Дінтр'ачеаші врємe маі със зісъл Домн дндрептa дін партеа ла а ноастръ дналтъ поартъ плънцері арътъторе, къ мъдъларіі обівнуітей общещі адунърі с'ар фі скълат дмпотрівъ прін дневітареа ші інтріпеле ънор боіярі врăжмаші аі съі, къ ар фі атінс прінтр'о мълціме де пърі нездевъратe оклъдъторяле сале дрептърі, ші ар фі дінкъіат ан сфлітъл сау дескържаре дінтръ кърмъіреа требілор дінкредінцате оклъдъріі сале.

Ші фііндкъ дупъ даторіа че пуне асупряне дмпърътяска ноастръ днгріжіре, тотъ'одънъ не ам інтересат фоарте мълт ла пaза ан тоатъ врємea ші ан тоате пърціле імперіълуї ностръ, а лініщіі фіе-кърія царі ші а одіхнеі лъкъторілор лор, ші фііндкъ старea ачестор лъкърърі се афлъ дневедерат дмпотрівa дмпърътяцій ноастре боінці, прегъдосібітъл Шікіб Ефенді, ънъл дін регулъріле дналтеі ноастре порці ші мъдълар ал дналтълуї сфат ал дрептъцій, фъ тріміс ла фаца локълуї къ дінадінс дисърчінаре де а се лъа требінчіоасе мъсурі ачестій прічіні, де а доведі адевъратa старe а лъкърърілор дін арътъріле че вор фаче амандоі пърціле, ші де а кіезъі пінтръ паза лініщіі Църій. Дупъ щіінціле че а адънат ачест комісар, потрівіт къ а са дисърчінаре, атат дела мъдъларіі маі със зісей адънърі, прекум ші дела алте персоане бине дмпрежурате ші бредніче де крединцъ, Домнъл аў ърмат тотфелъ де акъзърі ші де нерындуелі, дмпотрівa регламінтелор ші темеіълор статорнічіте, атат ан окърмъіреа требілор фінанціале ші остъшещі, кът ші дintръ але дрептъцій; прекум дмпотрівa алтор дрептърі іъворате дін хъ-

bjbv

ръзітеле прівілегїурї ші ѧнпротіва кїар а сімплії оменірї, прекум тоате ачестеа съ афлъ ащернуте ѧн рапортул ѧндрептат Домнулуї ѧн анул трекут де кътре ачеа адунаре ші прекум асеменеа тоате сѫнт куноскуте де обще ші с'аў доведіт ку щіінцъ общеаскъ, къ тоцї лъкуіторії марї ші мічї аї ѧмпърътещеї ноастре провінції, аў пътіміт ші аў суферіт кѫт аў путут недрептъцї ші жефуірї.

Ші маї вѫртос ѧн време че єра требуінцъ, ка нумітул Домнў съ факъ ѧндестуларе адунърії пентру плѫнцеріле арътате ші нумърате ѧн зісул рапорт атінгътор де ачесте абузурї, саў ѫ|се десвіновъцеаскъ доведінд, къ ачесте желуірї с'аў фъкут фъръ кувѫнт, прекум сінгур аў фост арътат ѧналтеї порцї, дѫнсул ну леаў луат нічї кум ѧн бъгаре де сеамъ, чі ѧнкъ се арътъ къ ле непрецуеще, не дѫнд нічї ръспунс нічї сокотеалъ; ші аша аў лъсат тоатъ общеа куфундатъ ѧн ачееашї старе де недрептъцї ші неодіхнъ, аў малтратат дін прічіна ачелор желуірї пе челе маї мулте дінтре ѧнсемнътоареле персоане але Църії, леаў ѧнстреінат де персоана са ші леаў ѧнтърѫтат ку тотул ѧнпротіва луї. —

Ѧнтр'ачест кіп ну маї ръмъсесе пентру німінї нічї о сігуранцъ. Ѧнтр'ун кувѫнт одіхна ші лініщеа ачещії провінції фуръ ръстурнате ѧн тоате кіпуріле. Ѧнтр'ачеастъ старе а лукрурілор нумітул Домнў, ѧн лок де а рекуноаще ші де ашї мъртурісі грешалеле сале, аў стъруіт а зіче, къ ачеле желуірї аў фост нумаї ніще пѫрї нъскочіте дін уръ ші пісмъ. Пе де алтъ парте адунареа се деклара, къ єсте ѧн старе де а доведі плѫнцеріле че леаў фост пус ѧнаінте, ші гата а съ супуне ѧнтру ачеаста ла общеаскъ жудекатъ, ѧнкредінцѫнд ачеаста ші прін ѧнскріс дін партеа мажорітъції мъдуларелор єї. Ачеаста с'аў възут дін рапортуріле атѫт ворбале кът ші ѧнскрісе че с'аў ѧндрептат ла ѧналта ноастръ поартъ де кътре нумітул комісар, кареле кътре ачестеа аў ѧнкунощіінцат, къ ѧн маї мулте рѫндурї аў фост повъцуіт пе нумітул Домн къ кѫт ва ста прін путінцъ съ ѧндрептезе желуіріле че с'аў фост ръдікат асупръї, съ деа ѧнтр'ачест кіп сфѫршіт ачелор прігонірї, ачеї урї ші неунірї речіпроаче, съ добѫндеаскъ о бунъ ѧнцелеџере ші ѧмвоіре, ші аша съ кібзуіаскъ міжлоачеле де рестаторнічіреа лініщії політіче ѧн тоатъ Цара. Дар ачесте повъцуірї аў ръмас фъръ нічї о ісправъ, ші Домнул н'аў воіт съ пъръсеаскъ о пуртаре аша вреднікъ де осѫндъ.

Аша дар ѧн време че карактерул чел маї де къпетеніе ал службеї унуї Домнў, ші чеа дінтъїу а луї даторіе єсте, де а прівігеа ѧн тот мінутул спре а съ пъзі лініщеа ші фірічіреа атѫт де ѧнсемнатъ а лъкуіторілор ѧмпърътещеї ноастре провінції че єра ѧнкредінцатъ окѫрмуіреї сале; ші фііндкъ довезіле де кредінцъ ші де чінсте че ащептам дела дѫнсул, съ мърџінеск нумаї ѧнтру ѧмплініреа ачещії даторії, дін потрівъ реаоа са пуртаре прін каре аў кълкат зіселе ѧндаторірї, де унде аў ші ізворѫт плѫнцеріле че саў рідікат асупръї; іар ѧнтр'алтеле уна дін урѫчіоаселе луї фапте че с'аў нумърат ѧн зісул рапорт, фіінд реаоа кредінцъ ші реаоа ѧптребуінцаре пентру каре с'аў ѧнвіновъціт прін кіпул ръспундерії трібутулуї анул, а кърціа трімітере ла ѧналта ноастръ поартъ єсте о даторіе де кътре царъ, тоате ачестеа сѫнт довезї ѧнведерате, къ аў трас спре ѧнпартеї інтерес общещіле фолоасе кезъшуіте Църії прін регуламент.

Ѧндръзнеала че аў авуто де а съвѫрші асеменеа нетребнічії. фіінд ку тотул ѧнпотріва кредінції ші а чінстії, цінереа са де акум ѧнаінте ѧн постул де Домнў, аў ажунс а фі песте путінцъ. Ку тоате ачестеа, потрівіт ѧналтеї ноастре ѧмпърътещї дрептъцї, ар фі требуіт маї наінте де тоате, а се да субт публікъ жудекатъ нумітул Домнў, дар ѧнпрежурърiле ші фаптеле арътате маї сус, сѫнт де сінешї ѧндестуле ка съ факъ ку тотул де прісос о асеменеа пунере ла кале.

Воінца ноастръ ѧмпърътеаскъ єсте дар, ка ѧндатъ съ фіе депъртат, ка ку ачеаста съ се кібзуіаскъ міжлоачеле кувіінчоасе спре а съ ѧнтоарче Църії а єї лініще кѫт маї ѧнграб. Лукруріле ачестеа фіінд ші де маї наінте черчетате ші адеверіте потрівіт ку трактатуріле ші де кътре куртеа ѧмпърътеаскъ а Русієї, соліа дін Константінопол а ачещії путерї, аў ѧмпъртъшіт формал ѧналтеї ноастре порцї, къ требуінца де а съ депърта дін домніе нумітул Домнў, єсте рекуноскутъ ші де ачеа курте де неапъратъ. Ѧнтр'ачест кіп фііндкъ пъререа ші гѫндул амѫндурора курцілор се афлъ асупра ачестуї пункт ѧнтр'ауна ші ачееашї ѧнцелеџере, воінца ноастръ ѧмпърътеаскъ атінгътоаре де депъртареа Домнулуї, с'аў фъкут асеменеа куноскутъ офіціал нумітеї солії русещї.

Де ачеа дар, воі че сѫнтецї презідент ал ѧналтулуї діван банул Георгіе Філіпеску, мініструл требілор дін лъунтру ворнік Теодораке Въкъреску, ші міністру ал дрептъції ворнік Міхалаке Корнеску, ші авецї дупъ органікул регуламент ал провінціеї дрептул де а фі времелнічеще Каїмакамї аї Валахіеї пѫнъ кѫнд се ва нумі нуоул Домнў, ші ва луа ѧн мѫініле сале кѧрма облъдуіреї, сѫнтецї орѫндуіцї ка ніще Каїмакамї, ші ѧн путереа ѧмпърътещії ноастре порунчї дате: пентру

bjbv

ачеаста с'аŭ дат ачест фирман ампърътеск, ка сă ві сă факъ къноскът ші сă ві сă вестяаскъ челе де маї сус, ші с'аŭ тримис прін Всляд-Савфед ънъл дін рецалії аналтеї ноастре порці, ші анталіа драгоман ал ампърътескълъї нострă діван.

Дупъ прііміреа ачестеї ферман, вецї анграї, ка тотдеодатъ сă'л дацї анкънощінца тътълор лъкъіторілор де прін жъдеце, ораше ші сате, че се афлъ ън провінціа Валахіі, ші прін бъне ынцелеџере антре воі сă лъцаџї ън мъніле воастре окърмуіреа Царіі, сă кемаџї ші сă адънаџї фарă антрџіере, ші потрівіт органікълъї регламент, обічнуіта общеаска адънаре, ші апоі сă алкътуіџї прінтр'а еї міжлочіре ші екстраордінара общеаска адънаре требуінчоасъ пентрă алеџереа Домнълуї. Вецї пъне тоате сілінца а окърмуї бине ші а кълта тоате требиле кърмуіторе але ампърътіціі ноастре провінціі, фарă а вă атінџе кътушї де пъцін де оръндуіала че есте статорнічіта, пънă кънд ноул Домн ва лъа ън мъніле сале кърма обладуіреї. Дупъче ва лъа сфършіт алеџереа, вецї грăбі а анфаціша аналтеї ноастре порці Ирă Махзар, че требуе сă і се ындрептезе де кътре екстраордінара общеаска адънаре, ші каре ва копрінде нъмеле ші калітаціле ачелуї боер че се ва сокоті вреднік де Домніе ші де а фі алес Домн. Ші тă мітрополітълеі ал Валахіі, каре ешї де мълте време ънъл дін чій маї кредінчошї сфътошї аї аналтеї ноастре порці, къноскът пентрă фръмоаселе анлъшірі але дъхълуї тăŭ ші а мінціі тале, асеменеа ші деосебіт дескре анџелепчъчуне ші пътръндere та; ші фііндкă тотдеодатъ те афлі дупă правілă презідент спеціал амъндърора адънърілор ординаре ші екстраордінаре, ка ънъл че аї ачесте калітаці, чір дела тіне, сă пъї ън лъкраре дупă даторіе діспозіціілe регламінтаре че кърмуіеск ачесте доă адънърі. Сă перцї де гріжă, ка дъхълъ де ърă, сăŭ де інтерес, сă нă се алъніе ън лъкраріа а лоцерілъ., ка нă дінтр'ачеаста сă се факъ недрептате персоанелор че аŭ дрептърі ші дестоїніче. Вей ърма антокмаї дупă ачеаста; вей ындрептъціна а та ръвнă, ші вей стърні а се пъзі повацa ачеea че дрептатea порънчеще пентрă алеџереа ън локъл депъртатълуї Домн, а ънеї персоане къіінчоасе лъате дін нъмърълъ боерілор челор маї ынсемнаџї аї Царії, ші алес дупă мълціmea гласърілор.

Ші воі карії сънтеџї епіскопі а кате треї епархії, тоцї боерії діванълуї, ші воі мъдълариле нъмітелор адънърі, дупъче вă вецї ындеплінца дін копріндіреа ампърътіціі ноастре порънчі, вецї да вremелнічеще ън мъніле Каімакамілор маї сус ынсемнаџї, кърмуіреа требілор Царії; ші прецъінд аналта мілостівіре ші ындурare че ръвърс антрă ачест кіп асупръ вă, ші асупра тътълор лъкъіторілор провінціі, вецї ънлъца кътре чір челе маї фербінџї ръгъчуні пентрă пребънџіреа зілелор ші а пътерії ноастре, прікъм ші пентрă цінереа ынделънгă а імперіълуї нострă. Iар ла ачеаста алеџере де акърдіа дрепт вă бъкъраці пе тімпъла організълуї регламінт, вецї депърта фаворъ ші партініреле персонале, прікъм ші кълтъ де партідă. Вецї алеџе пе ноул Домн пе каре ăл вом антърі, нъмаї пентрă пъстрarea одіхнеї ші а лініщіі тътълор, дінтре персоанеле вредніче, дестоїніче, каре вор фі кă прііміреа ші кă гласъріле вох тътълор ші кă мълціmea вотърілор; вецї тріміте ла аналта ноастрă поартă, Ирă Махзаръл вострă, че се чере антр'адінс, прін міжлокъл облъдуіреї вremелніче, ші вă вецї фері де вері че ърмаре ынпотрівіторе ампърътіціі ноастре воінце." — — —

Мъдъларіі общеціеї адънърі екстраордінаре требуе сă се афле ън бъкъреці ла 25. Ноемвріе (нă ла 5. прікъм с'аŭ арътат ън Иръл трікът дін грешалă). Регламентъл ціне, ка общ. адънаре екстраордінарă сă се дескідă ла 61 зіле ън ърма оръндуіреї Каімакамілор.

Австріа.

Маіестатеа Са к. к. прін преаналта хотърре дін 29. Окт. а. к, к. крайскълъї агент ън Царa романеаскă Касімір де Тімоні вінівсі аї дърві кръчіа де кавалеріе а ординълуї короанеї де фер де ал трейлea клас, фарă такс.

Віена, 25. Окт. Де кътева зіле се афлъ ън ачеаста капіталъ Д. колонел ръсеск Дъхамел, каре нă де мълт фъчеа тріміс ла Бъкъреці. Д. Тітоф фостъл сол ръсеск ла поартă, сосі пела Семон астăзі ачі. Солъл търческ ла къртеа Віенеї авă ієрі ла М. Са ампърътъл о аудіенцă дестоїнікă, антрă каре фаче къноскът націерea прінцълуї А. Сале а сълтанълуї ші тотдеодатъ дін причіна депъртърії сале де ачі ăшї лъă зіоа бъне.

Chronicâ.

РЪСІЯ. Дела мартінї, 25. Окт. С'аŭ зіс маї наінте кă кътева време, кънкă дескре німічірea армії ръсещі ън Чіркасіа нъмаї атънчі се поате чінева конвінџе деплін, дакă командіръл прімарій аї ачелеіаш ар фі скос дін постъл сăŭ. Ачест адевър с'аŭ доведіт ші маї де кърънд: Ценіралъл Граббе є депъртат дін постъл сăŭ де командір ън Кавкас, каре ва сă зікă, кънкă експедіціа ръсещілор дін естімі с'аŭ пердът де тот. Бріг-

bjbv

нікъа ґенерал прікъм се спънє, ш'аз дат ел анєзш дімісіа: анєх ачєаста єсте кум ам зіче, обічіъа де а боркі аша. Ка мъні ва маї лъа Гракє шї воіе а кълъторі ан Царі стрікіне пінтрз ресторнічіра сънътоцієї сале шї де ар фі варх, л'ам анткълі ла сърікарє къї де але Церманіеї. Ан локъа лъї Гракє с'аз ръндзїт ґенерал-лаїтінантъа Хърко, ън солдат пъцїт шї маї бъртос дедат кз кътълії мънтінєрї.

— Ан Варшавіа акъа се пот самніі рікъліре дін прічіна їзтеї кълъторії а амператълзї дрепт ла Ст. Петербърг (шї нз ла Берлін). Поате фі, кз прікъм се спънга, М. С. авъсе шї ніпте фрігърї ъшоаре прічініъїте прін рътълє де плоаіе ла маневрє афарз; дар адівъръа се віде а фі їзтеа скімбаре а лъкърілор ан Орієнт, анкат адекъ поарта се маї опінті одатъ а се фаче негатърнат де кътрз Въропа шї анъміт де кътрз Рзсіа (?) — — Німічіра трактатълзї де Картел антре Прзсіа шї Рзсіа, поате абіа резълтателе челе маї неаџіпітате.

БРІТАНІА МАРЕ. Ярхідзка Фрідерік ал Австрієї, деспре акързї кълъторіе ан Британіа маї де кърънд с'аз фъкът ніпте вецї фалче (пінтрз о непорочіре кз корабіа), кълъторіеце акъм прін Скоціа шї є прііміт претътіндінї кз фоарте мълте чінсте.

Рєшід, Іззет шї Поарта.

Кадірга лъї Іззет Мєхмєд Паша, ал ачєстзї дъшман анвершънат ал крцінілор, аз дєцінтат ла мълте парці нъдєжда, къмкз поарта де ачі анколо ва ърма о ноаз сістємъ де стъпънірє, каре сз поате пъні капіт ла слава старе а лъкърілор ан Орієнт. Анєх пінтрз Търчіа сънт нъмаї доаз сістеме: Рєшід шї Іззет сънт ръпрезентанцій ачелорашї. Фііндкз стареа де акъм, дін сіне анєзш нічі де към нз дз кізъшіе пінтрз о маї андєлънгз статорнічіре, амандоі ачеї барбацї се сілірз пе къї ампротівіторе а ажъпце ла ачелаш скоп де антємієре. Зънъ боіа а днаінта кътрз ашєзъмінтеле, прін а кърор ажторіз віде кз апъсъ крцінеск с'аз фъкът маре, пътернік, богат антрікънд департе патріа са, чєлалалт андрзпт ла прінчіпііле, дзпз каре ън шір де домніторі пътерніче дєла Съвтанъл Орхан пънз ла Съліман лцізъіторіъа домніре ан расъріт кз бірвінцз шї норочіре. Пе тоатз антъмпларєа Рєшід єсте чел маї кълтіват бърбат де стат антокма дзпз анцелеґзл європеан, дін тоцї кацї аз авът пънз акъм Търчіа, шї єсте де конпътіміт, къмкз ачєст зідіторіз чінстіт шї зілос н'аз лъкрат пе лънгз тарєа, дар нєфъгъїтъа дърмъторіз Махмзд. Нъмаї ън гъвєрн чел пъцін ан ф. фарх тарє пъта антрепріндє анчєата дєклараціе а дєспокірєї съпъзілор крцінєщті; дін протівз ан момінтъл чєлї маї марі сълъбічнї хатішєріфъл де Гілханє нз се пъта антінде пічє зідърілє сіраізлъї, фарх ка сз нз дєщінтє о віе нємълцъміре ла ачєа, карі пънз акъма домнірєа мосліміло пієтє крцінї аз авъто де порънкз а крєдінцєї шї де мактімз а стъпънірї шї ізвєш фарх а нз продъче ампротівіре шї нєфрънаре ла крцінїі апъзацї шї батжокоріцї ан врємі де трії сътє ані. Ачєстз анєх рємаркз борбе, чєа маї маре фаптъ а лъї Рєшід фарх андоіалъ єра анчєркаре а дєдрептъ пінтрз сокотіалъ ачелзіаш, прін каре трєбзіа сз кріеск нъмаї пінтрз гъвєрн ън андоіт вінік, чі шї пінтрз дажнічї о недєскріс ъшърарє.

(Ва ърма.)

DE ЦІЗТ.

Дін Бъкърещі. Д. маіор Лекъштіан, пе чєї доі мънцї аї сай Моаша шї Грокодіш амандоі ан жъдецъл Сакзінї, кърєцї а'і да кз арєндз. Боіторіі де аї арєндз, сз се дицелеагз маї де апроапе кз Д. пропрієтарій сай кз комісарії.

ANЦІНЦАРЄ.

Сз фачі де цінре тътърор, къмкз каселе рънасатълзї Іліе Църку дін сатъл Чернатз касе фоарте бъне де 3зд кз граждърі, шоп пінтрз карз, кз грădінз, маї авънд шї алтз грădінз тот ан Чернатз пе деал, трєбзе сз се вінзз дзпз хотърърєа жъдекацієї, пінтрз кз процесъл че аз кърс пінтрз мошіле ачєстеа ш'аз лъат сфършіт. Яша дарх къмпъръторіі сз пофтєскз ан 12/1, ан 20/1, шї ан 26/1 але лъні ачєстеа Ноємвріе а. к. ла ліцітацінле че сз вор фаче де ноз акколо пе лок кз алтз маї бъртос, кънї де нз сз ва афла нічі ън къмпъръторіз ла ліцітацінле ачєстеа нічі ла ан жос ізкълітъл де нз сз вор арăта німінеа, ва къта сз се дза ачєстеа мошії ла крєдіторії чії анъзвінцаці ан лок де банї.

Брашов, ан 3. Ноємвріе 1842.

МАТІАС ЛАССЗА,
Сенатор шї прізіш ла доміналформ.

РЗДАКТОР ГЗОРҐІЗ БАРІЦ. ЗДІТОР ІОАН ҐЪТТ.

bjbv